

Журнал «Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

№ 3(49) 2025

УДК 378

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3\(49\)-440-451](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3(49)-440-451)

Дворська Альона Олегівна, аспірантка Української державної льотної академії, м. Кропивницький, <https://orcid.org/0000-0002-9920-8738>

Кучай Тетяна Петрівна доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами

освіти, Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, м. Берегове, <https://orcid.org/0000-0003-3518-2767>

Чичук Антоніна Петрівна доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, м. Берегове, <https://orcid.org/0000-0002-9982-3634>

Осередчук Ольга Анатоліївна доктор педагогічних наук, Професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0002-3192-3129>

Горлова Анастасія Василівна кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету, м. Херсон, <https://orcid.org/0000-0002-6734-6335>

ЗАЛЕЖНІСТЬ ІМІДЖУ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ ВІД ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Анотація. У статті з'ясовано залежність іміджу сучасного фахівця

соціономічних професій від педагогічної майстерності.

Смислова інтерпретація педагогічної майстерності передбачає три значення: особистісне утворення; якісна характеристика педагогічної діяльності; соціально-педагогічне явище.

Аналіз наукових джерел дозволив визначити педагогічну майстерність як інтегративну характеристику високої професійно-педагогічної підготовленості фахівця соціономічних професій, внутрішньо зумовлену високорозвиненими особистісними якостями.

Розкрито шляхи удосконалення педагогічної майстерності педагога.

Найвищим рівнем педагогічної діяльності є саме педагогічна майстерність, адже у ній виявляється творча активність учителя. Складовими

педагогічної майстерності названо знання в галузі культури та її високий рівень, практичні уміння і навички, педагогічні здібності (за І. Зязюном).

Головними критеріями педагогічної майстерності визначено діалоговий характер взаємин з учнями, продуктивність результатів спільної діяльності, оптимальність щодо вибору засобів навчання, творчий зміст діяльності, визначеність її спрямованості.

Серед якісних показників педагогічної майстерності виділено глибоке знання предмета, високу культуру, досконале володіння методикою навчання, знання педагогіки, психології, технологій організації освітнього процесу.

Важливими складовими елементами професійно-педагогічної майстерності є: педагогічна техніка, глибокі професійні знання, гуманістична

спрямованість професійної діяльності, розвинені педагогічні здібності.

Виділено основні провідні здібності, якими повинна володіти особистість для здійснення педагогічної діяльності: комунікативність; перцептивність; особистісний динамізм; організаторські здібності; емоційна лабільність; оптимістичне прогнозування; психологічна стійкість; креативність.

Визначено сутність педагогічної майстерності, наведено фактори удосконалення даної інтегративної якості особистості.

Подальшого дослідження потребує з'ясування умов професійного зростання, підвищення рівня педагогічної майстерності педагогів.

Ключові слова: педагогічна майстерність, імідж сучасного фахівця, соціономічні професії, інтегративна якість особистості, якісні показники педагогічної майстерності, педагог, заклади вищої освіти.

Dvorska Alyona Olegivna Postgraduate Student at the Ukrainian State Flight Academy Kropyvnytskyi, <https://orcid.org/0000-0002-9920-8738>

Kuchai Tetiana Petrivna Doctor of Pedagogical Sciences, professor of the department of pedagogy, psychology, elementary, preschool education and management of educational institutions, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute, Berehove, <https://orcid.org/0000-0003-3518-2767>.

Chychuk Antonina Petrivna Doctor of Pedagogical Sciences, professor of the department of pedagogy, psychology, elementary, preschool education and management of educational institutions, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute, Berehove, <https://orcid.org/0000-0003-3518-2767>

Oseredchuk Olga Anatoliyivna Doctor of Pedagogy Science, Professor of the Department of General Pedagogy and Higher School Pedagogy, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, <https://orcid.org/0000-0002-3192-3129>

Horlova Anastasiya Vasylivna candidate of pedagogical sciences, associate professor, associate professor of the department of preschool and primary education

at Kherson State University, Kherson, <https://orcid.org/0000-0002-6734-6335>

DEPENDENCE OF THE IMAGE OF A MODERN SPECIALIST OF SOCIONOMIC PROFESSIONS ON PEDAGOGICAL SKILL

Abstract. The dependence of the image of a modern specialist of socionomic professions on pedagogical skill is clarified.

The semantic interpretation of pedagogical skill implies three meanings:

personal formation; qualitative characteristic of pedagogical activity; sociopedagogical phenomenon.

Analysis of scientific sources allowed us to define pedagogical skill as an integrative characteristic of high professional and pedagogical preparedness of a specialist of socioeconomic professions, internally determined by highly developed personal qualities.

Ways of improving the pedagogical skill of a teacher are revealed.

The highest level of pedagogical activity is precisely pedagogical skill, because it manifests the creative activity of the teacher. The components of pedagogical skill are named knowledge in the field of culture and its high level, practical skills and abilities, pedagogical abilities (according to I. Zyazyun). The main criteria of pedagogical skill are defined as the dialogical nature of relationships

with students, the productivity of joint activity results, optimality in the choice of teaching aids, creative content of activity, and the certainty of its direction.

Among the qualitative indicators of pedagogical skill, deep knowledge of the subject, high culture, perfect mastery of teaching methods, knowledge of pedagogy,

psychology, and technologies for organizing the educational process are highlighted.

Important components of professional and pedagogical skill are: pedagogical technique, deep professional knowledge, humanistic orientation of professional activity, and developed pedagogical abilities.

The main leading abilities that a person must possess to carry out pedagogical activity are highlighted: communicativeness; perceptiveness; personal dynamism; organizational abilities; emotional lability; optimistic forecasting; psychological stability; creativity.

The essence of pedagogical skill is defined, and factors for improving this integrative quality of personality are given.

Further research is needed to clarify the conditions for professional growth, increasing the level of pedagogical skills of teachers.

Keywords: pedagogical skills, image of a modern specialist, socio-economic professions, integrative quality of personality, qualitative indicators of pedagogical skills, teacher, higher education institutions.

Постановка проблеми. Вітчизняна система освіти зазнає сьогодні певних змін, що виражаються в появі альтернативних типів закладів освіти, використанні нових програм, зміні змісту освіти, застосуванні освітніх та наукових інновацій. Учитель НУШ має бути не просто надавачем послуг, а особистістю, яка здатна до змін, розвитку та вдосконалення. Імідж сучасного фахівця залежить, насамперед, від його педагогічної майстерності. Серед шляхів розвитку педагогічної майстерності педагога основну увагу слід акцентувати на постійній творчій праці, активній життєвій позиції, потребі в співпраці з іншими педагогами, розвитку компетентностей, духовності й гуманності. Сучасні освітні реалії орієнтують на вільний розвиток людини, творчу ініціативу, самостійність та конкурентоспроможність. Все це поставило перед сучасними закладами вищої освіти нові завдання щодо підвищення якості та ефективності навчання, розвитку майбутніх кваліфікованих фахівців. Педагогічна діяльність має не тільки кількісну міру, але і якісні характеристики. Специфіку роботи педагога можна оцінити, визначивши рівень його творчого ставлення до своєї діяльності, а також його педагогічної майстерності [2, с. 16-24].

Фахівці соціономічних професій, які починають свою педагогічну діяльність, мають бути підготовлені до керування різними видами діяльності, організації соціальної практики, встановлення відносин між суб'єктами освітнього процесу, тобто дидактичної взаємодії. Проте професійна діяльність

більшості учителів сповнена стереотипів і методичних штамтів. Це, в свою

чергу, актуалізує потребу розвитку педагогічної майстерності майбутніх фахівців [1, с. 35-39].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна увага у вітчизняних та зарубіжних наукових дослідженнях надається вивченню питань, пов'язаних

із підготовкою педагогічних фахівців соціономічних професій, неперервним їх професійним зростанням, педагогічною майстерністю. Цю проблему висвітлено в студіях В. Бикова, Н. Дем'яненко, О. Дубасенюк, І. Зязюна, С. Крисюка,

В. Лугового, С. Майбороди, Н. Ничкало, Н. Протасової, С. Сисоєвої та ін.

Мета статті: з'ясувати залежність іміджу сучасного фахівця соціономічних професій від педагогічної майстерності

Виклад основного матеріалу. Сміслова інтерпретація педагогічної майстерності передбачає три значення:

- особистісне утворення (рівень професійно-педагогічної підготовленості);
- якісна характеристика педагогічної діяльності (рівень педагогічної вмілості та результативності в її здійсненні);
- соціально-педагогічне явище (як соціально задані вимоги до особистості, рівня підготовки та якості діяльності педагога) [2, с. 16-24].

Аналіз наукових джерел дозволяють визначити педагогічну майстерність як інтегративну характеристику високої професійно-педагогічної підготовленості фахівця соціономічних професій, внутрішньо зумовлену високорозвиненими особистісними якостями (інтелектуальною культурою, особистісною зрілістю, індивідуальним педагогічним стилем, самоактуалізацією), які виражаються в педагогічному досвіді, професійній компетентності,

оптимальному прогнозуванні та випереджальному передбаченні можливих результатів, творчій діяльності [3, с. 1159-1167; 6, с. 72-77].

Серед шляхів удосконалення педагогічної майстерності педагога слід

виділити наступні:

1. За допомогою діагностичних процедур виявлення здібностей, нахилів, рівня сформованості всіх компонентів професійної компетентності педагога, вмінь та навичок саморозвитку.
2. За результатами діагностичних процедур конструювання індивідуальної траєкторії розвитку оволодіння системою засобів, методів, механізмів саморегуляції, що сприятимуть самовдосконаленню та самореалізації себе як особистості, професійному педагогічному вдосконаленню, підвищенню рівня професійної компетентності, відповідних компетенцій і педагогічної майстерності.
3. Складання плану професійного самовдосконалення: вивчення передового досвіду колег, самоосвітня діяльність, саморозвиток, пошук шляхів професійної самореалізації, здійснення безперервного навчання.
4. Організація творчого педагогічного процесу, вироблення індивідуально-творчого стилю роботи, оскільки підвищення фахової підготовки можливе тільки у творчості.
5. Інноваційний підхід педагога до вдосконалення рівня педагогічної майстерності: оптимальне поєднання фронтальної, групової, індивідуальної форм організації навчального процесу, вивчення та впровадження продуктивних технологій навчання і виховання, які допоможуть учням успішно виконувати навчальні завдання.
6. Відвідування відкритих занять, позакласних заходів колег, аналіз та обговорення відвіданих занять, самоаналіз занять тощо.
7. Створення власної бази кращих розробок занять, цікавих прийомів, знахідок на заняттях, ефективних інноваційних форм і методів, власних засобів наочності.
8. Поповнення власного арсеналу інноваційними формами занять,

такими як: урок-тренінг, урок-дослідження, урок-панорама, урок-пошук, урокмандрівка, урок-казка, урок-практикум, урок-композиція, урок-діалог, урокекзамен та ін.

9. Системне використання міжпредметних зв'язків і міжпредметної інтеграції, тобто інтегративного підходу.

10. Цілеспрямована систематична робота над методичною темою.

11. Науково-дослідна діяльність фахівців соціономічних професій, результати якої відбиваються в таких формах, як: науковий звіт (реферат, доповідь, виступ на педраді) з проблеми дослідження; узагальнення власного досвіду, систематизація й опис методичних прийомів, використаних форм і методів роботи; стаття в періодичне видання з проблеми; методичні рекомендації для педагогів і майбутніх фахівців; участь у науковопрактичних і читацьких конференціях тощо.

12. Кооперативна професійна взаємодія з колегами, тобто участь у колективних і групових інноваційних формах методичної роботи: конкурси педагогічної майстерності, участь у методичних фестивалях, панорамах, презентаціях, методичних дискусіях, методичних аукціонах, методичних діалогах, проблемних столах, педагогічних консиліумах, освітянських вечорах, педагогічних семінарах.

14. Оприлюднення індивідуальних доробок на нарадах, педрадах, методичних об'єднаннях, у періодичній пресі.

15. Рефлексія власної діяльності.

З метою підвищення свого творчого рівня, рівня компетентності та педагогічної майстерності необхідно не лише збільшити обсяг одержуваної інформації, кількість використовуваних форм і методів роботи, а й створити навколо себе такі умови, які будуть постійно спонукати до самоаналізу, саморозвитку, самовиховання та самовдосконалення. Конкурси педагогічної майстерності, обговорення відкритих занять, дискусії, тренінги, «круглі

столи», семінари-практикуми, розроблення та обговорення авторських програм, науково-практичні конференції народжують упевненість у власних силах і ведуть вперед, формують здатність до рефлексії, вміння використовувати одержану інформацію в нових умовах, вдосконалюють інтелектуальні, світоглядні і комунікативні якості, закріплюють теоретичні знання, озброюють фахівців майбутнього необхідним методичним арсеналом розв'язання сучасних проблем ланки освіти [5].

І. Зязюн вказує на те, що найвищим рівнем педагогічної діяльності є саме педагогічна майстерність, адже у ній виявляється творча активність учителя. Визначає її як доволі стійку систему операцій та дій, які є осмисленими теоретично та виправданими на практиці, як такий комплекс особистісних властивостей, завдяки якому забезпечується високий рівень самостійної організованої професійної діяльності, в основі якої лежить рефлексія.

Складовими педагогічної майстерності науковець називає знання в галузі культури та її високий рівень, практичні уміння і навички, педагогічні здібності. Професійні якості, що є необхідними для педагога – його суспільна активність, ідейні переконання, прагнення працювати з учнями, високий рівень пізнавальної самостійності та інтелектуальної активності.

Учений зазначає, що вчитель має володіти значним обсягом знань – як щодо обраної спеціальності, так і загальнонауковими, володіти дидактикою, методикою викладання, теорією щодо навчання та виховання. Його знання мають бути спрямовані одночасно як на предмет, який він викладає, так і на учнів. У процесі підготовки до уроку педагог має враховувати як різницю сприйняття дітей різного віку, так і у різних класах, усвідомлювати свої власні можливості.

Головними критеріями педагогічної майстерності дослідник визначає продуктивність її результатів, діалоговий характер взаємин з учнями, оптимальність щодо вибору засобів навчання, визначеність її спрямованості, творчий зміст діяльності

Отже, професіоналізм забезпечує високу ефективність професійної діяльності вчителя, а професійна майстерність є результатом довготривалої практичної роботи та роботи щодо власного неперервного професійного вдосконалення. Бути професіоналом означає бути здатним поставити освітні та виховні завдання та оптимально їх вирішувати. По суті, вчитель, який досягнув високого рівня майстерності, є особистістю, яка пройшла доволі довгий шлях власного професійного розвитку та досягнула відповідних якісних перетворень у власній діяльності. Означені якісні перетворення можуть бути найрізноманітнішими, полягати у досягненні логіки побудови навчального процесу або організації виховного, у технологізації планування моделі проведення уроку.

Сучасний педагог має вільно орієнтуватись у різних сферах науки, яка є предметом його викладання, бути обізнаним щодо останніх досліджень, гіпотез та перспектив науки, здатним до узагальнення та знаходження суперечностей у педагогічних явищах, але перш за все педагог-професіонал має творчо підходити до власної праці, мати високорозвинений творчий потенціал.

Творчий педагог має змогу активно перетворювати педагогічну дійсність та вже відомий педагогічний досвід, шукати нові нестандартні підходи та способи вирішення професійних задач, здатний до створення оригінальних педагогічних прийомів [8, с. 179-183].

Кожен, хто обирає професію педагога, повинен усвідомлювати, що він бере на себе велику відповідальність за тих, кого буде навчати і виховувати.

Разом з тим він має нести відповідальність за себе самого, за рівень своєї професійної підготовки, своє право бути викладачем, а це потребує виконання

певних обов'язків, а саме:

- давати об'єктивну оцінку своїм можливостям у педагогічній діяльності, розуміти свої сильні та слабкі сторони, чітко уявляти професійні якості, що треба формувати у процесі фахової підготовки;
- володіти загальною культурою інтелектуальної діяльності (мислення, пам'яті, сприйняття, уваги тощо), культурою поведінки, спілкування тощо;
- сприймати студента як самоцінну, рівнозначну особистість, розуміти його настрій та налаштованість, закономірності поведінки та спілкування;
- мати організаторські здібності, бути взірцем для наслідування, виступати в якості партнера у навчальній діяльності;
- уміти визнавати помилки і працювати над їх усуненням;
- володіти технологією педагогічного спілкування, ефективно управляти емоційними контактами з аудиторією, творчо вибудовувати систему педагогічно доцільних взаємостосунків,
- ефективно використовувати мовлення як основний засіб професійного спілкування; – конструктивно вирішувати протиріччя та конфліктні ситуації, що виникають у навчальному процесі;
- уміло реалізовувати прийоми переконання та самонавіювання як способи комунікативної дії на студентів;
- володіти суб'єктними якостями особистості, що поєднують в одній особі психолога, педагога-предметника, дослідника, наставника і старшого товариша,
- усвідомлювати для себе: педагогічна діяльність – це професійна складова чи покликання душі.

Виконати ці завдання майбутній педагог зможе за умови безперервної

освіти, збагачення науковими та психолого-педагогічними знаннями, уміннями та навичками, буде прагнути до удосконалення своєї особистості та підвищення рівня професійної майстерності.

Серед якісних показників педагогічної майстерності деякі науковці виділяють високу культуру, глибоке знання предмета, знання загальної і вікової психології, педагогіки, технологій організації навчально-виховного процесу, досконале володіння методикою навчання.

У педагогічній науці важливими складовими елементами професійнопедагогічної майстерності вважають: гуманістичну спрямованість професійної

діяльності, глибокі професійні знання, розвинені педагогічні здібності, педагогічну техніку.

Професійно-педагогічна майстерність викладача – система у структурі особистості, що спонукає до самоорганізації, а системоутворювальною ланкою при цьому є гуманістична спрямованість індивіда. Гуманістична спрямованість особистості викладача виражається у таких показниках: його прагненні досягти навчально-виховної мети у виші разом зі студентами.

Змістом професійно-педагогічної діяльності викладача з позицій педагогічного гуманізму є професійно-особистісний розвиток студентів. Прихильність викладача особистісно-розвивальним технологіям у процесі професійно-педагогічної діяльності виступає другим показником гуманістичної спрямованості його особистості.

Професійні знання є фундаментальним елементом діяльності викладача, що визначає рівень його компетентності та професійно-педагогічної культури.

До сукупності професійних знань викладача входять блоки спеціальних і психолого-педагогічних знань, що лежать в основі викладацької та виховної діяльності викладача вишу.

Професійне знання є фундаментальною основою професійно-педагогічної майстерності викладача, що надає його діям глибокого осмислення.

Рівень розвитку педагогічних здібностей викладача визначає швидкість удосконалення педагогічної майстерності та реагування педагога у конкретній ситуації.

Педагогічні здібності відображають індивідуальні особливості перебігу психічних процесів, що сприяють забезпеченню успішності педагогічної діяльності. Педагог повинен мати провідні здібності, в основі яких має стояти генеральна здатність педагога відчувати суб'єкт своєї діяльності (студента), його розвиток та процес формування як професійної особистості.

Виділимо основні провідні здібності, якими повинна володіти особистість для здійснення педагогічної діяльності:

- комунікативність (уміння зрозуміти позицію іншого в спілкуванні, проявити інтерес до його особистості, вміння підтримати точку зору студента, уміння створити атмосферу довіри тощо);
- перцептивність (професійна пильність, емпатія, толерантність, педагогічна інтуїція);
- особистісний динамізм (здатність до вольового впливу та логічного переконання);
- організаторські здібності (вміння здійснювати організаційні процеси із суб'єктом діяльності та в колективі в цілому);
- емоційна лабільність (здатність володіти своїм емоційним станом);
- оптимістичне прогнозування (педагогічний оптимізм, упевненість у своїх силах та потенціалі студентів);
- психологічна стійкість (уміння керувати своїми психічними станами);
- креативність (здатність до творчості на різних рівнях).

Педагогічна майстерність викладача повинна органічно поєднувати всі

компоненти структури його професійної діяльності й містити власний науковий пошук.

Майстерність педагога є синтезом теоретичних знань, професійних умінь, практичних навичок, рівня засвоєння прийомів педагогічної взаємодії та адекватності очікувань від студентів.

Визначаючи сутність педагогічної майстерності, наведемо фактори удосконалення даної інтегративної якості особистості:

- суспільні вимоги до вищої школи та особистості викладача, зокрема, що відображають сучасну соціальну ситуацію та перспективи науково-педагогічного прогресу;
- рівень наукового розвитку у психолого-педагогічній сфері;
- професійна підготовка викладачів і достатній рівень забезпечення навчального закладу засобами навчання відповідно до науково-технічного прогресу;
- методичні установки та рекомендації, що містяться у програмах, інструктивних матеріалах закладів професійної освіти;
- педагогічна позиція викладача, його творчий потенціал, психологічна атмосфера [4, с. 251-258].

Формуючи педагогічну майстерність, враховуємо положення Концепції нової української школи, відповідно до якої фахівець сучасної школи – це вчитель-новатор, коуч, фасилітатор, тьютор – ефективна реалізація кожної з вказаних ролей відображатиме сформованість діяльнісної складової його педагогічної майстерності.

У цьому контексті важливим є розуміння студентами змісту кожної з них.

Учитель-новатор – це фахівець, який запроваджує нові, прогресивні принципи, ідеї, технології в освітній галузі. Педагогічна діяльність цих учителів базується на загальних принципах педагогіки співробітництва,

пошуку нових, нетрадиційних методів, прийомів і засобів навчання, що створюють сприятливі умови для максимально повної реалізації учнями свого

творчого потенціалу та забезпечують високий результат засвоєння навчального матеріалу та ін.

Учитель-коуч – це фахівець, який надихає, мотивує школярів і підтримує в них відповідальність за досягнення бажаних результатів; допомагає досягти мети, рухатись більш ефективно, розвивати сильні сторони особистості; здатний формувати в школярів прагнення до лідерства, до подальших перемог.

Учитель-ментор підбирає інтенсивність та напрям навчання школярів; приходить на допомогу при першому поклику.

Учитель-фасилітатор свою діяльність спрямовує на визнання учнем власної самоцінності, формує прагнення до саморозвитку, самореалізації, самовдосконалення, особистісного зростання тощо; реалізує ціннісні орієнтації змісту виховного процесу (ціннісне ставлення до себе, до людей, природи, мистецтва, національної культури).

Учитель-тьютор діагностує особистісні здібності, інтереси школярів з метою побудови їхньої індивідуальної траєкторії розвитку. Уся його діяльність спрямована на особистісний розвиток дитини. Учитель і учень в освітньому процесі є суб'єктами спілкування, в ході якого відбуваються зміни як в особистості школяра, так і в особистості вчителя. Педагогічне спілкування –

це професійна взаємодія вчителя з учнями в освітньому процесі, спрямована на створення сприятливого психологічного клімату [7, с. 24-28].

Висновок. З'ясовано залежність іміджу сучасного фахівця соціономічних професій від педагогічної майстерності.

Смислова інтерпретація педагогічної майстерності передбачає три

значення: особистісне утворення; якісна характеристика педагогічної діяльності; соціально-педагогічне явище.

Аналіз наукових джерел дозволив визначити педагогічну майстерність як інтегративну характеристику високої професійно-педагогічної підготовленості фахівця соціономічних професій, внутрішньо зумовлену високорозвиненими особистісними якостями.

Розкрито шляхи удосконалення педагогічної майстерності педагога.

Найвищим рівнем педагогічної діяльності є саме педагогічна майстерність, адже у ній виявляється творча активність учителя. Складовими

педагогічної майстерності названо знання в галузі культури та її високий рівень, практичні уміння і навички, педагогічні здібності (за І. Зязюном).

Головними критеріями педагогічної майстерності визначено діалоговий характер взаємин з учнями, продуктивність результатів спільної діяльності, оптимальність щодо вибору засобів навчання, творчий зміст діяльності, визначеність її спрямованості.

Серед якісних показників педагогічної майстерності виділено глибоке знання предмета, високу культуру, досконале володіння методикою навчання, знання педагогіки, психології, технологій організації освітнього процесу.

Важливими складовими елементами професійно-педагогічної майстерності є: педагогічна техніка, глибокі професійні знання, гуманістична спрямованість професійної діяльності, розвинені педагогічні здібності.

Виділено основні провідні здібності, якими повинна володіти особистість для здійснення педагогічної діяльності: комунікативність; перцептивність; особистісний динамізм; організаторські здібності; емоційна лабільність; оптимістичне прогнозування; психологічна стійкість; креативність.

Визначено сутність педагогічної майстерності, наведено фактори удосконалення даної інтегративної якості особистості.

Подальшого дослідження потребує з'ясування умов професійного зростання, підвищення рівня педагогічної майстерності педагогів.

Література

1. Андросенко А. Актуальність розвитку педагогічної майстерності майбутніх вчителів трудового навчання і технологій в умовах освітніх трансформацій. Молодий вчений, 12 (100), 2021 35-39.
2. Бобровицька С., Кісіль Д., Ласточкина О. Педагогічна майстерність вчителя початкових класів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2021, 10 (114) 16-24.
3. Кучай О.В., Біда О.А., Кучай Т.П. Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів. Наукові інновації та передові технології. Серія: Педагогіка: журнал. 2024. 5(33) 2024. 1159-1168
4. Олійник І.В. Складові елементи професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. Педагогічні науки. 2016. 2 (12). 251-258
5. Педагогічна майстерність: опорні конспекти. Укладач Т.І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2016. 69.
6. Семеніхіна, О. В., Бобровицька, С. Ф. Особливості практичної підготовки вчителів до використання ЕОР у початковій школі. Фізико-математична освіта. 1(23), Ч. 2, 2020. 72-77
7. Bartkiv O., Smalko O. Формування основ педагогічної майстерності майбутніх учителів. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота, 1(48), 2021. 24–28.
8. Sahach O. Професіоналізм та педагогічна майстерність як мета неперервного

професійного зростання вчителя. Витоки педагогічної майстерності, 23. 2019. 179–183.

References

1. Androsenko A. (2021). Aktual'nist' rozvytku pedahohichnoyi maysternosti maybutnikh

vchyteliv trudovoho navchannya i tekhnolohiy v umovakh osvitnikh transformatsiy [The

relevance of the development of pedagogical skills of future teachers of labor training and

technologies in the context of educational transformations]. Molodyy vchenyy, 12 (100), 35-39.

[in Ukrainian].

2. Bobrovyts'ka S., Kisil' D., Lastochkina O. (2021). Pedahohichna maysternist' vchytelya

pochatkovykh klasiv [Pedagogical skills of a primary school teacher].

Pedahohichni nauky:

teoriya, istoriya, innovatsiyni tekhnolohiyi, 10 (114). 16-24. [in Ukrainian].

3. Kuchai O.V., Bida O.A., Kuchai T.P. (2024). Formuvannya pedahohichnoyi maysternosti

maybutnikh uchyteliv [Formation of pedagogical skills of future teachers].

Naukovi innovatsiyi ta

peredovi tekhnolohiyi. Seriya: Pedahohika: zhurnal. 5(33) 2024. 1159-1168 [in Ukrainian].

4. Oliynyk I.V. (2016). Skladovi elementy profesiyno-pedahohichnoyi maysternosti

vykladacha vyshchoyi shkoly [Components of professional and pedagogical skills of a higher

school teacher]. Visnyk Dnipropetrovs'koho universytetu imeni Al'freda Nobelya. Seriya:

Pedahohika i psykholohiya. Pedahohichni nauky. 2 (12). 251-258. [in Ukrainian].

5. Pedahohichna maysternist': oporni konspekty [Pedagogical skills: reference notes].

Ukladach T.I. Molnar. Mukachevo: MDU, 2016. 69. [in Ukrainian].

6. Semenikhina, O. V., Bobrovyts'ka, S. F. (2020). Osoblyvosti praktychnoyi pidhotovky

vchyteliv do vykorystannya EOR u pochatkoviy shkoli [Features of practical training of teachers

for the use of EER in primary school]. Fyzyko-matematychna osvita. 1(23), 2. 72-77. [in Ukrainian].

7. Bartkiv O., Smalko O. (2021). Формування основ педагогічної майстерності майбутніх учителів. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка.

Соціальна робота, 1(48), 24–28. [in Ukrainian].

8. Sahach O. (2019). Професіоналізм та педагогічна майстерність як мета неперервного професійного зростання вчителя. Витоки педагогічної майстерності, 23. 179–183.

[in Ukrainian].